

**Stanowisko Rady Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP
w sprawie organizacji uroczystych sesji Rad Gmin i Miast
z okazji 35. rocznicy odrodzenia samorządu terytorialnego w Polsce
Kraków, 13 lutego 2025 r.**

**Szanowni Państwo,
Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie, Przewodniczący Rad i Radni**

27 maja 1990 r. pierwsze wolne wybory do odrodzonego samorządu gminnego.

27 maja 2025 r. obchodzić będziemy 35. rocznicę pierwszych wolnych wyborów samorządowych, które stanowiły przełomowy moment w procesie odbudowy demokratycznego państwa prawa i wprowadzenia decentralizacji władzy publicznej po okresie PRL. **Samorząd stał się fundamentem budowy nowoczesnej Polski, najbliższą obywatelom instytucją, realizującą zdecydowaną większość spraw publicznych na poziomie lokalnym i regionalnym.**

Były to także pierwsze w pełni wolne wybory nie tylko w Polsce, ale i całej Europie Środkowo-Wschodniej. Odrodzenie samorządu stało się symbolem demokratyzacji państwa, powrotu do tradycji wolności i odpowiedzialności obywatelskiej oraz fundamentem budowy nowoczesnego państwa prawa. Samorządy stały się miejscem realizacji zasady pomocniczości, dzięki której decyzje dotyczące społeczności lokalnych podejmowane są najbliżej mieszkańców.

W imieniu Rady Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP zwracamy się do wszystkich władarzy i radnych Gmin i Miast o zorganizowanie w maju 2025 r. uroczystych sesji Rad, które uczczą tę niezwykle ważną, ale często pomijaną, rocznicę. Jest to okazja, by uhonorować tych, którzy przez ostatnie 35 lat tworzyli i rozwijali polski samorząd, oraz by podkreślić, że minione 35 lat to najlepszy okres w rozwoju naszego kraju od ponad 400 lat.

35 lat samorządności – fundament rozwoju Polski.

Samorząd terytorialny był jednym z kluczowych postulatów i realizacją programu 10-milionowej "Solidarności" – największego pokojowego, obywatelskiego ruchu w dziejach świata. **To właśnie ideały „Samorządnej Rzeczypospolitej” przyjęte na I Zjeździe NSZZ „Solidarność” w 1980 roku stały się inspiracją do odbudowy lokalnej i regionalnej wspólnoty obywatelskiej.** Odrodzenie samorządu terytorialnego 27 maja 1990 roku było jednym z najważniejszych osiągnięć polskiej transformacji ustrojowej i dowodem na to, że wolni obywatele mając możliwość decydowania o swoich sprawach, potrafią najlepiej budować nowoczesne, efektywne i sprawne państwo.

Reformy samorządowe, zarówno te z 1990 roku opracowane w Senacie RP I kadencji, jak i te Rządu Premiera Jerzego Buzka z 1998 roku, które wprowadziły powiaty i samorządowe województwa, stworzyły solidne podstawy dynamicznego rozwoju naszych „Małych Ojczyzn” i całej Polski, władze samorządowe cieszą się największym zaufaniem i poparciem społecznym.

Nie ma wątpliwości, że ostatnie 35 lat, ten najlepszy okres w rozwoju gospodarczym, infrastrukturalnym i społecznym naszego kraju wynikał z **przekazania realnych kompetencji i finansów w ręce społeczności lokalnych.** Polska, która przez stulecia zmagająca się z rozbiorami, wojnami i okresem PRL-owskiego centralizmu, dzięki samorządom przeszła prawdziwą transformację polityczną z ustroju totalitarnego i skok cywilizacyjny. To właśnie samorządy, posiadając autonomię w rozwiązywaniu lokalnych spraw, mogły skutecznie odpowiadać na potrzeby mieszkańców, inwestując w edukację, ochronę zdrowia, infrastrukturę drogową, transport publiczny, ochronę środowiska, kulturę oraz rozwój przedsiębiorczości.

Przypomnijmy, że 35 lat temu samorządy stanęły przed ogromnym wyzwaniem – **budowy nowoczesnej administracji publicznej od podstaw**. Nie było gotowych wzorców, brakowało doświadczenia, ale nie zabrakło determinacji, społecznego zaufania i zaangażowania obywateli. Dziś możemy śmiało powiedzieć, że te wysiłki setek tysięcy samorządowców przyniosły najlepsze te „złote dekady” w rozwoju Polski – niespotykany na świecie (z wyjątkiem Chin) fenomen 35-letniego stałego, najwyższego wzrostu gospodarczego, osiągając 80% średniej UE, a startując z poziomu zaledwie 40% w 1990 r. **Dzięki aktywności obywateli i pracy samorządowców Polska przeszła drogę, która w ciągu jednego pokolenia doprowadziła do historycznej poprawy jakości życia, rozwoju infrastruktury i wzrostu gospodarczego. Polska stała się krajem nowoczesnym, dynamicznym i otwartym na innowacje.**

Jubileusz 35-lecia odrodzenia samorządu gminnego.

Jako samorządowcy mamy obowiązek przypominać o przełomowych momentach w historii naszego samorządu, o ludziach, którzy go tworzyli i przez lata pracowali na rzecz jego rozwoju, a także o tym, jakie wyzwania stoją przed nami w przyszłości. Wspólna refleksja nad drogą, którą przeszliśmy, pomoże określić dalsze kierunki działań, by kolejne lata były równie owocne.

Jako Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP chcemy także podkreślić rolę organizacji samorządu terytorialnego, które odgrywają bardzo ważną rolę w rozwoju i wzmacnianie polskiego samorządu terytorialnego, wspieraniu lokalnych wspólnot oraz reprezentowaniu ich interesów na szczeblu regionalnym i krajowym. To dzięki ich zaangażowaniu możliwa jest skuteczna współpraca między jednostkami samorządu terytorialnego, wymiana doświadczeń oraz podejmowanie wspólnych inicjatyw na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego. Szczególne podziękowania kierujemy do Władz i Członków wszystkich kadencji organizacji zrzeszonych w Federacji, które aktywnie działają na rzecz swoich społeczności lokalnych: **Podkarpackiego Stowarzyszenia Samorządów Terytorialnych, Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski, Stowarzyszenia Gmin Babiogórskich, Stowarzyszenia Gmin, Regionów i Powiatów Nadbużańskich, Stowarzyszenia Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza, Stowarzyszenia Gmin Szansa Białej Przemszy, Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych, Stowarzyszenia Powiatów i Gmin Ziemi Łęczyckiej, Unii Miasteczek Polskich, Warmińskiego Związku Gmin, Związku Gmin Jurajskich, Związku Gmin Kwisa, Związku Gmin Lubelszczyzny, Związku Miast i Gmin Morskich, Związku Gmin Pomorskich, Związku Gmin Warmińsko-Mazurskich, Związku Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego, Związku Gmin Ziemi Dobrzyńskiej, Związku Gmin Ziemi Kujawskiej oraz Związku Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego.**

Dlatego Rada Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP **apeluje do wszystkich samorządów w Polsce o organizację uroczystych sesji Rad** poświęconych 35-leciu odrodzenia samorządu terytorialnego z zaproszeniem obecnych i byłych Radnych, Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów oraz ówczesnych zastrzonych działaczy samorządowych i z „Solidarności”, którzy przez lata pracowali na rzecz swoich lokalnych wspólnot. Proponujemy również **podjęcie uchwał okolicznościowych**, upamiętniających rolę samorządności w rozwoju naszych gmin, miast i powiatów, a także **upowszechnianie wiedzy o historii samorządu** poprzez współpracę ze szkołami, instytucjami kultury i organizacjami pozarządowymi.

Obchody 35-lecia odrodzenia polskiego samorządu powinny być okazją do podsumowania dorobku ostatnich dekad oraz refleksji nad przyszłością. To także czas, by przypomnieć, że sukcesy naszych Gmin i Miast są efektem pracy setek tysięcy ludzi zaangażowanych w rozwój samorządu.

Kazimierz Barczyk

Przewodniczący Federacji
Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP